

Philippe LÉGER

FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA

Az ismertetés napja: 2004. július 15.¹

1. Jelen ügy a tagállamok közötti hulladék-szállításra vonatkozó eljárásokat szabályozó 259/93/EGK rendelet² értelmezésével kapcsolatos. A szabályozás eltérő aszerint, hogy a hulladékot ártalmatlanításra vagy hasznosításra szánják. Hasznosítás esetén a szabályok kevésbé szigorúak. Az ártalmatlanítás és a hasznosítás fogalmát a 75/443/EGK irányelv³ határozza meg, amelyre a rendelet kifejezetten hivatkozik.⁴

tagállamból valamely másik tagállamba, köteles az érintett országok, tehát a küldő ország⁵, a rendeltetési ország⁶, valamint adott esetben a tranzitország⁷ illetékes hatóságainak, illetve a címzett vállalatnak bejelenteni a szállítási tevékenységet. A rendelet emellett azt is kimondja, hogy minden tagállam jogosult olyan szabályozást alkotni, amely szerint az illetékes hatóságnak kell továbbítania a bejelentést a címzett és a többi illetékes hatóság számára.

2. A rendelet előírja, hogy az a — bejelentőnek nevezett — természetes vagy jogi személy, aki hasznosítás vagy ártalmatlanítás céljából hulladékot akar szállítani az egyik

3. Jelen ügyben a Bíróságnak azt kell tisztáznia, hogy a küldő ország illetékes hatóságának, amelynek a nemzeti szabályozás szerint feladata a bejelentés továbbítása, milyen jogai vannak, ha nem ért egyet a tevékenység minősítésével. Arra kell választ kapni, hogy, amennyiben ez a hatóság a „hasznosításra szánt hulladék szállításának” minősített tevékenységről úgy véli, hogy az valójában ártalmatlanításra szánt hulladék

1 — Eredeti nyelv: francia.

2 — A 259/93/EGK tanácsi rendelet 16. cikkének (1) bekezdésével és 42. cikkének (3) bekezdésével összhangban a rendelet II., III., IV., és V. mellékletét kiigazító 1999. november 24-i 1999/816/EK bizottsági határozattal (HL L 316, 45. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 4. kötet, 338. o.) módosított, az Európai Közösségen belüli, az oda irányuló és az onnan kifelé történő hulladékszállítás felügyeletéről és ellenőrzéséről szóló, 1993. február 1-jei 259/93/EGK tanácsi rendelet (HL L 30. 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 176. o.; a továbbiakban: rendelet).

3 — Az 1991. március 18-i 91/156/EGK tanácsi irányelvvel (HL L 78., 32. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 3. o.), valamint az 1996. május 24-i 96/350/EK bizottsági határozattal (HL L 135. 32. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 3. kötet, 59. o.) módosított, a hulladékokról szóló, 1975. július 15-i 75/442/EGK tanácsi irányelv (HL L 194. 39. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 23. o.; a továbbiakban: irányelv).

4 — A 2. cikk i) és k) pontja.

5 — A továbbiakban: a küldő ország illetékes hatósága.

6 — A továbbiakban: a rendeltetési ország illetékes hatósága.

7 — A továbbiakban: a tranzitország illetékes hatósága.

szállítása, jogában áll-e hivatalból átminősíteni a szállítást, esetleg visszaküldheti-e az iratokat a bejelentőnek, vagy ennek ellenére is fennáll az a kötelessége, hogy a bejelentést abban a formában továbbítsa, ahogyan a tevékenységet minősítették, de fenntarthatja azt a lehetőséget, hogy a minősítés téves volta miatt kifogást emeljen a szállítás ellen.

jelenteni, lehetővé téve számukra, hogy kellően tájékozódjanak a hulladék típusáról, szállításáról és ártalmatlanításáról vagy hasznosításáról, hogy e hatóságok meg tudjanak tenni minden szükséges intézkedést az emberi egészség és környezet védelme érdekében, beleértve a szállítmány indítása elleni kellően indokolt kifogások lehetőségét is”.¹⁰

4. Mielőtt röviden ismertetnénk azt a ténybeli hátteret, amelyben a kérdést a Bíróság elé terjesztették, bemutatjuk a rendelet érdemi rendelkezéseit, valamint a 2002. február 27-i ASA-ítéletet⁸, amelyre a másodfokú határozat hivatkozott, és amelyben a Bíróság olyan megállapításokat tett, amelyek jelentősek annak a válasznak a szempontjából is, amelyet jelen ügyben javasolunk.

6. A bejelentő, akire a fenti bejelentési kötelezettség vonatkozik, a rendelet 2. cikkének g) pontja szerint az a személy, aki a hulladékot termelte, vagy aki a hulladékot begyűjti, illetve birtokolja és intézkedik a hulladék elszállításáról vagy elszállíttatásáról.

I — A rendelet

5. A rendelet célja, hogy olyan összehangolt eljárási rendet vezessen be, amellyel a környezet védelme érdekében korlátozni lehet a hulladék forgalmát.⁹ A preambulumban kifejti, hogy „a hulladékszállítmányokat az illetékes hatóságoknak előzetesen be kell

7. A hulladékok tagállamok közötti szállítását a rendelet II. címe szabályozza, amelynek a 3. cikktől az 5. cikkig terjedő A fejezete az ártalmatlanításra szánt hulladékok esetében alkalmazandó eljárásról, a 6. cikktől a 11. cikkig terjedő B fejezete pedig a hasznosításra szánt hulladékok esetében alkalmazandó eljárásról rendelkezik.

8. A rendelet 3. és 6. cikke azonos módon írja elő, hogy ha a bejelentő ártalmatlanításra vagy hasznosításra szánt hulladékot szándé-

8 — C-6/00. sz. ügy (EBHT 2002., I-1961. o.).

9 — A C-187/93. sz., Parlament kontra Bizottság ügyben 1994 június 28-án hozott ítélet (EBHT 1994., I-2857. o.) 26. pontja.

10 — Kilencedik preambulumbekzdés.

kozik szállítani az egyik tagállamból valamely másik tagállamba, akkor ezt bejelenti a rendeltetési ország illetékes hatóságának, és elküldi a bejelentés másolatát a küldő és a tranzitországok illetékes hatóságainak, valamint a címzettnek.¹¹ A bejelentés a küldő ország illetékes hatósága által kiállított kísérő dokumentummal történik.¹² A bejelentés során a bejelentő kitölti a kísérő dokumentumot, és ha az illetékes hatóságok azt kéri, további tájékoztatással és dokumentációval is szolgál.¹³ Különösen azokról a tényezőkről kell tájékoztatással szolgálni, amelyeket, az ártalmatlanításra szánt hulladékok esetében a 75/442 irányelv II. A. melléklete¹⁴, illetve a hasznosításra szánt hulladékok esetén az irányelv II. B. melléklete¹⁵ ír elő. A bejelentő a rendelet előírásainak megfelelő szerződést köt a címzettel a hulladék ártalmatlanítására vagy hasznosítására.¹⁶

9. A rendelet 3. cikkének (8) bekezdése és 6. cikkének (8) bekezdése szerint „a küldő ország illetékes hatósága a nemzeti jogszabályok alapján úgy dönthet, hogy a rendeltetési ország illetékes hatóságának a bejelentő helyett saját maga küldi el a bejelentést,

másolatot küldve a címzettnek és a tranzit-ország illetékes hatóságának”.

10. A 3. cikk (8) bekezdése abban különbözik a 6. cikk (8) bekezdésétől, hogy második albekezdést is tartalmaz, amely a következőket írja elő. Ha a nemzeti szabályozás alapján neki kell a kísérő dokumentumot továbbítania, „a küldő ország illetékes hatósága dönthet úgy, hogy nem tesz bejelentést, ha a 4. cikk (3) bekezdésének megfelelően neki magának is azonnal kifogásai vannak a szállítással szemben. Ezekről a kifogásokról haladéktalanul tájékoztatja a bejelentőt”.¹⁷

11. A hulladék ártalmatlanítására vagy hasznosítására vonatkozó bejelentés kézhezvételekor a rendeltetési ország illetékes hatósága három munkanapon belül átvételi elismervényt küld a bejelentőnek, amelynek másolatát elküldi a többi érintett illetékes hatóságnak és a címzettnek.¹⁸ Az elismervény elküldésének időpontjától kezdődően kell számítani azt a határidőt, amely az ártalmatlanítási vagy hasznosítási tevékenységről történő állásfoglalásra az illetékes hatóságok rendelkezésére áll.

11 – A 3. cikk (1) bekezdése és a 6. cikk (1) bekezdése.

12 – A 3. cikk (3) bekezdése és a 6. cikk (3) bekezdése.

13 – A 3. cikk (4) bekezdése és a 6. cikk (4) bekezdése.

14 – A 3. cikk (5) bekezdése.

15 – A 6. cikk (5) bekezdésének ötödik francia-bekezdése.

16 – A rendelet 3. cikkének (6) bekezdése és 6. cikkének (6) bekezdése.

17 – Az említett 4. cikk (3) bekezdése – mint az később látható lesz – azokat a körülményeket határozza meg, amelyek alapján az illetékes hatóságok kifogást emelhetnek a tervezett szállítás ellen, vagy azt bizonyos feltételeknek vetethik alá.

18 – A 4. cikk (1) bekezdése és a 7. cikk (1) bekezdése.

12. Ami az ártalmatlanítási tevékenységet illeti, a rendelet 4. cikke úgy rendelkezik, hogy azt a rendeltetési ország illetékes hatóságának engedélyeznie kell. Az engedélyt csak akkor lehet megadni, ha sem a küldő, sem a tranzitország illetékes hatósága nem emelt kifogást. A küldő és a tranzitországok illetékes hatóságai az elismervény elküldésétől számítva 20 napon belül emelhetnek kifogást, vagy állapíthatnak meg bizonyos feltételeket a szállításra. A rendeltetési ország illetékes hatósága legkorábban az elismervény elküldése után 21 nappal és legkésőbb az elismervény elküldésétől számított 30. napon belül hozza meg döntését a — feltételhez kötött vagy anélküli — engedélyezésről, illetve a szállítás visszautasításáról.¹⁹

13. A rendelet 4. cikkének (3) bekezdése határozza meg azokat a feltételeket, amelyek az illetékes hatóságok által emelt kifogás alapjául szolgálhatnak. Ezen rendelkezés a) pontja szerint a földrajzi közelség, a hasznosítás elsődlegessége és az önellátás elveinek közösségi és nemzeti szinten történő, a 75/442/EGK irányelvnek megfelelő megvalósítása érdekében a tagállamok olyan intézkedéseket foganatosíthatnak, amelyekkel általában vagy részben tiltják a hulladék-szállítást, vagy rendszeresen kifogást emelnek ellene. A rendelet 4. cikke (3) bekezdésének b) pontja szerint a küldő és a rendeltetési ország illetékes hatóságai, figyelembe véve a földrajzi körülményeket vagy bizonyos hulladéktípusok esetén a különleges létesítmények iránti igényeket, kellően indokolt kifogásokat emelhetnek a tervezett szállítmányok ellen, ha azok nincsenek összhangban az irányelv rendelkezéseivel, annak érdekében, hogy közösségi és nemzeti szinten is teljesüljön az önellátás elve, valamint olyan esetekben,

amikor a létesítménynek valamely közelebbi forrásból származó hulladékot kell ártalmatlanítania, és az illetékes hatóság elsőbbséget ad az ilyen hulladéknak, illetve annak biztosítására, hogy a szállítmányok összhangban legyenek a hulladékgazdálkodási tervekkel. Ugyanezen bekezdés c) pontja szerint a küldő, a rendeltetési és a tranzitországok illetékes hatóságai ésszerűen indokolt kifogásokat emelhetnek a tervezett szállítmányok ellen először is, ha a szállítmány nem felel meg a környezetvédelemre, a közrendre, közbiztonságra vagy az egészségvédelemre vonatkozó nemzeti jogszabályoknak; másodszor, ha a bejelentőt vagy a címzettet korábban már bűnösnek találták illegális szállításban; vagy harmadszor, ha a szállítmány ellentétben áll az érintett tagállam vagy tagállamok által megkötött nemzetközi egyezményekből eredő kötelezettségekkel.

14. Ami a hasznosításra szánt hulladékot illeti, a rendelet 7. cikkében foglaltak alapján a küldő, a rendeltetési és a tranzitország illetékes hatóságainak az elismervény elküldésétől számítva 30 nap áll a rendelkezésükre, hogy kifogást emeljenek a szállítás ellen²⁰, és az elküldés ugyanezen időpontjától számítva 20 nap áll a rendelkezésükre, hogy meghatározzák a hulladék saját joghatóságukon belül történő szállításának feltételeit.²¹ A kifogást megalapozó lehetséges feltételeket, amelyekből kevesebb van, mint az ártalmatlanításra szánt hulladékok esetében, a rendelet 7. cikkének (4) bekezdése sorolja fel. Ha a 30 napos időszak alatt nem

19 — A 4. cikk (2) bekezdésének a) pontja.

20 — A 7. cikk (2) bekezdése.

21 — A 7. cikk (3) bekezdése.

emeltek kifogást, a szállítmányt az azt követő egy éven belül lehet teljesíteni.²² Mindazonáltal az illetékes hatóságoknak a szállítmány indítását megelőzően írásban kell megadniuk jóváhagyásukat, ha a hasznosításra szánt hulladék — mint különlegesen veszélyesnek minősített hulladék — szerepel a rendelet IV., a „Hulladékok vörös listája” című mellékletében, illetve, ha a rendelet egyik mellékletében sem szerepel.²³

ártalmatlanításról van szó.²⁴ Mivel ebben az ügyben nem alkalmazták a rendelet 6. cikkének (8) bekezdését, a bejelentőnek magának kellett értesítenie tevékenységéről az illetékes hatóságokat és a címzettet. A Bíróságot arról kezdték, hogy a küldő ország illetékes hatóságának jogában áll-e azt vizsgálni, hogy a bejelentésben „hasznosításra szánt hulladék szállításának” minősített tevékenység ténylegesen ilyen célú tevékenységre vonatkozik-e, és ha igen, akkor a bejelentő általi téves minősítésre alapozva élhet-e kifogással a szállítás ellen, valamint, hogy ezt a közösségi jog mely szabályára kell alapoznia.

15. A rendelet 26. cikke, amelyet a fellebbviteli bíróság által előterjesztett kérdés szintén érint, meghatározza az „illegális szállítás” fogalmát, és attól függően rendelkezik a következményekről, hogy az ilyen szállítás a bejelentőnek vagy a címzettnek róható-e fel.

II — Az ASA-ítélet

16. A hivatkozott ASA-ítéletben a Bíróságnak olyan helyzetet kellett elbírálnia, amelyben a küldő ország illetékes hatósága azzal az indokolással emelt kifogást egy, a bejelentő által hasznosítási tevékenységnek minősített hulladékszállítás ellen, hogy ott valójában

17. A Bíróság úgy ítélte meg, hogy a rendelet által felállított rendszerből az következik, hogy minden címzett illetékes hatóság köteles megvizsgálni, hogy a bejelentő által adott minősítés megfelel-e a rendelet előírásainak, és ha a minősítés téves, kifogással kell élnie a szállítás ellen.²⁵ Ebből következik, hogy ha a küldő ország illetékes hatósága úgy véli, hogy a bejelentésben tévesen minősítették a tevékenység célját, köteles a téves minősítés alapján kifogást emelni a szállítással ellen, anélkül, hogy hivatkoznia kellene a rendelet azon speciális rendelkezéseire, amelyek a

22 — 8. cikk.

23 — 10. cikk.

24 — Egy osztrák vállalat egy bécsi (Ausztria) hulladékezelő berendezés által termelt salakot és hamut szeretett volna Németországba szállítani, hogy elhelyezze a kochendorfi (Németország) volt sóbánya tárnáiban.

25 — 39. és 40. pont.

tagállamok számára megfogalmazzák a hulladékszállítás megtagadásához rendelkezésre álló kifogásokat.²⁶

18. A Bíróság meghatározta az ilyen kifogás következményeit. A rendeletben meghatározott többi kifogáshoz hasonlóan ennek is az a következménye, hogy megakadályozza a szállítást.²⁷ A bejelentő ezek után vagy lemond arról, hogy a hulladékot másik tagállamba szállítsa, vagy új bejelentést nyújt be, vagy a megfelelő jogorvoslattal él a küldő ország illetékes hatóságának kifogása ellen. Ezzel együtt a Bíróság azt is tisztázta, hogy, az illetékes hatóságnak semmilyen körülmények között nem áll jogában hivatalból megváltoztatni a hulladékszállítás célját, mivel az ilyen egyoldalú átminősítés azzal a hatással járna, hogy ugyanazt a szállítást a különböző illetékes hatóságok a rendelet eltérő fejezeteinek vonatkozó rendelkezései alapján vizsgálnák, ami ellentétes lenne a rendelet által létrehozott rendszerrel.²⁸

19. A Bíróság ezenkívül emlékeztetett arra, hogy a DaimlerChrysler ügyben 2001. december 13-án hozott ítéletében²⁹ kimondta, hogy a rendelet által meghatározott eljárás

biztosítja a bejelentő számára, hogy a szállítási tervét a rendeletben előírt határidőn belül megvizsgálják, és legkésőbb a rendeletben meghatározott határidőn belül tájékoztatják arról, hogy megkezdheti-e, és esetlegesen milyen feltételekkel kezdheti meg a szállítást.³⁰ A Bíróság ebből azt a következtetést vonta le, hogy amennyiben a küldő ország illetékes hatósága a hasznosításra szánt hulladék szállításaként bejelentett szállítás céljának téves minősítése miatt kifogással él, mivel — a hatóság szerint — az adott esetben ártalmatlanítási eljárásról van szó, ezt a rendelet 7. cikkének (2) bekezdésében meghatározott határidőn belül teheti meg.³¹

III — Tényállás

20. A Siomab részvénytársaság³² háztartási és hasonló jellegű hulladékot feldolgozó hulladékegetőt üzemeltet Brüsszelben, ami salakanyag, főleg sók keletkezésével jár. A Siomab 2001 novemberében a sóknak a németországi teutschenthaliban történő elhelyezésére irányuló szerződést kötött egy német társasággal. A hulladék szállítása érdekében a Siomab 2001. december 4-én bejelentést tett az Institut bruxellois pour la gestion de l'environnement³³ mint a küldő ország illetékes hatósága felé. A Brüsszel-Főváros Régió Kormányának a nemzetközi hulladékimportról és — exportról szóló, 1994. július 7-i rendelete — a 259/39/EGK

26 — 47. pont.

27 — Ua.

28 — 48. pont.

29 — C-324/99. sz. ügy (EBHT 2001., I-9897. o.).

30 — 49. pont.

31 — 50. pont.

32 — A továbbiakban: Siomab.

33 — A továbbiakban: IBGE.

rendelet 6. cikke (8) bekezdésének megfelelően — az IBGE hatáskörébe utalja a hulladékexportra vonatkozó bejelentésnek a rendeltetési ország illetékes hatóságai és a címzett részére történő elküldését.

21. A Siomab a tervezett szállítást hasznosítási eljárásnak minősítette. Az IBGE — úgy ítélve, hogy ebben az esetben ártalmatlanításról van szó — hivatalból átminősítette a tervezett szállítást, mielőtt a bejelentést megküldte volna Németországba, a rendeltetési hely illetékes hatóságának. A német hatóság kifogást emelt a szállítás ellen, azzal az indokkal, hogy a német bányajog szerint a teutschenthaliban kizárólag a hasznosítás megengedett, az ártalmatlanítás nem.

22. A Siomab 2002. április 9-én ismét bejelentéssel élt az IBGE-nél, amelyben fenntartotta a tevékenység eredeti minőségét. Kiemelte, hogy — a fent idézett ASA-ítélet alapján — az IBGE köteles a bejelentést megküldeni a rendeltetési hely illetékes hatóságának anélkül, hogy joga lenne átminősíteni a szállítás célját. Korábbi álláspontja mellett kitartva az IBGE 2002. április 29-én — a művelet téves minősítésére hivatkozva — visszaküldte a Siomabnak a bejelentést.

23. A Siomab ekkor fellebbezést nyújtott be a Conseil d'État-hoz (Belgium), és az IBGE azon döntésének megsemmisítését indítványozta, amelyben az visszautasította a hulla-

dékszállításra vonatkozó bejelentésnek a rendeltetési ország illetékes hatósága felé történő továbbítását. 2002. május 14-én a Siomab ezenkívül azzal a kérelemmel fordult a bírósághoz, hogy ideiglenes intézkedésként kötelezze az IBGE-t arra, hogy a hulladék-szállításra vonatkozó bejelentést változatlan formában továbbítsa a rendeltetési ország illetékes hatósága felé. Ezt a kérelmet 2002. július 8-án kelt végzésében a Tribunal de première instance de Bruxelles (Belgium) elnöke elutasította. A végzés ellen a Siomab fellebbezéssel élt a Cour d'appel de Bruxelles előtt.

IV — Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

24. Keresete alátámasztásaként a Siomab, arra hivatkozott, hogy az IBGE — az ASA-ítélettel összhangban — nem jogosult arra, hogy a hulladék-szállítás célját hivatalból átminősítse, valamint hogy a rendelet 6. cikkének (8) bekezdése szerinti hasznosítási tevékenységekkel kapcsolatos sajátos eljárás körében a rendelet nem hatalmazza fel a küldő ország illetékes hatóságát arra, hogy az visszautasítsa a bejelentés megküldését.

25. Az IBGE ezzel szemben kifejtette, hogy kötelessége a tevékenység minősítésének vizsgálata, és így nem köteles továbbítani a bejelentést, ha a rendelet megsértését észleli.

26. A Cour d'appel de Bruxelles úgy ítélte meg, hogy az ügy megoldása a rendelet értelmezésétől függ, ezért felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjesztette a Bíróság elé:

„Amennyiben valamely tagállam a 259/93 rendelet 3. cikkének (8) bekezdése vagy 6. cikkének (8) bekezdése alapján a kísérő dokumentumnak a küldő ország illetékes hatósága által történő bejelentéséhez folyamodik, akkor a rendelet 3. cikkének (8) bekezdését, 4. cikkének (3) bekezdését, 6. cikkének (8) bekezdését, 7. cikkének (4) bekezdését és 26. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy:

a) a rendelet értelmében a küldő ország illetékes hatósága — amely jogosult megvizsgálni, hogy a »hasznosításra szánt hulladék szállítására« vonatkozó bejelentés ténylegesen ilyen tevékenységnek minősül-e — amennyiben úgy véli, hogy a minősítés téves, jogosult-e

ii) továbbítani a kísérő dokumentumot, miután a tevékenységet »ártalmatlansításra szánt hulladék szállításává« minősítette át,

iii) a tévesnek ítélt minősítéssel továbbítani a kísérő dokumentumot, azonnal mellékelve az értesítéshez a téves minősítésre alapított kifogását;

b) vagy — éppen ellenkezőleg — a küldő ország illetékes hatósága minden esetben úgy köteles továbbítani a bejelentést a rendeltetési ország illetékes hatóságának, ahogy azt a bejelentő minősítette, fenntartva annak lehetőséget, hogy amennyiben úgy véli, hogy a szállítás célját tévesen minősítették, akár azonnal, akár később kifogást emeljen a téves minősítés miatt?”

V — Álláspont

i) visszautasítani a kísérő dokumentum továbbítását a minősítés téves volta miatt és felhívni a bejelentőt, hogy újabb kísérő dokumentumot nyújtson be,

27. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéssel a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a rendeletet úgy kell-e értelmezni, hogy amennyiben

valamely tagállam az említett rendelet 3. cikkének (8) bekezdése vagy 6. cikkének (8) bekezdése alapján a kísérő dokumentumnak a küldő ország illetékes hatósága által történő bejelentéséhez folyamodik, akkor ez a hatóság, amennyiben úgy véli, hogy a minősítés téves,

- visszautasíthatja a kísérő dokumentum továbbítását a minősítés téves volta miatt, felhívva a bejelentőt, hogy újabb kísérő dokumentumot nyújtson be,

- vagy a tevékenységet hivatalból átminősítheti a kísérő dokumentum továbbítását megelőzően,

- avagy köteles a kísérő dokumentumot a tévesnek ítélt minősítéssel továbbítani, amely ellen azonnal vagy később a téves minősítésre alapított kifogást emel.

28. A fent említett ASA-ítéletben láthattuk, hogy a Bíróság úgy foglalt állást, hogy a küldő ország illetékes hatósága — amennyiben úgy véli, hogy a tervezett szállítás hasznosítási célú tevékenységként történő minősítése téves — hivatalból nem minősítheti át a hulladékszállítási tevékenység célját, és a rendelet 7. cikkének (2) bekezdésében meghatározott határidőn belül köteles kifogást

emelni. Jelen ügyben az a kérdés, hogy ez a megoldás alkalmazható-e abban az esetben, amikor a tagállami jogszabályok alapján — a rendelet 3. cikkének (8) bekezdését vagy 6. cikkének (8) bekezdését alkalmazva — a küldő ország illetékes hatósága a bejelentő helyett saját maga küldi el a bejelentést a rendeltetési ország illetékes hatóságainak és a címzettnek.

29. A Bizottsághoz, az olasz és a holland kormányhoz, valamint a Siomabhoz hasonlóan, de a többi beavatkozóval ellentétben én úgy vélem, hogy az említett ASA-ítéletben szereplő válasz alkalmazható erre az esetre is, így tehát, véleményem szerint, a küldő ország illetékes hatósága nem jogosult arra, hogy hivatalból átminősítse a tervezett tevékenységet, sem arra, hogy visszaküldje az iratokat a bejelentőnek, hanem az a kötelessége, hogy továbbítsa a kísérő dokumentumot, és a megadott határidőn belül kifogást emeljen. Ezt a megállapítást a rendelet 3. cikkének (8) bekezdésében és a 6. cikkének (8) bekezdésében foglalt rendelkezés megfogalmazására alapítom.

30. Ezek a rendelkezések lehetőséget adnak a tagállamok számára, hogy a bejelentő helyett a küldő ország illetékes hatóságaira bizzák a szállítási tevékenység bejelentésének a többi illetékes hatóság és a hulladék címzettje részére történő továbbítását. Ne

feledjük, hogy ezen rendelkezések célja az, hogy közösségi szinten egységesítsék a hulladékszállításra vonatkozó eljárási szabályokat. A rendelkezések semmiképpen nem teszik lehetővé a tagállamok számára, hogy a küldő ország illetékes hatóságát felruházzák a tervezett tevékenységnek a bejelentés továbbítása előtti, hivatalból történő átminősítéséhez való joggal. Az ilyen átminősítés azzal a következménnyel járna, hogy a többi illetékes hatóság a tevékenységet az átminősítés, és nem pedig a bejelentő által adott minősítés alapján vizsgálná. Ezzel szemben a rendelet 3. cikkének (8) bekezdése és 6. cikkének (8) bekezdése nem tartalmaz semmilyen eltérést a 3. cikk (1)–(5) bekezdéseivel, valamint a 6. cikk (1)–(5) bekezdéseivel összhangban megfogalmazott szabályokhoz képest, amelyekből az következik, hogy csak és kizárólag a bejelentőnek áll jogában a tervezett tevékenységet minősíteni, és ennek alapján a kísérő dokumentumot kitölteni.

31. Ami a hatóságnak azt a lehetőségét illeti, hogy amennyiben a tevékenység minősítését tévesnek ítéli, megtagadja a bejelentés továbbítását, és az iratokat visszaküldje a bejelentőnek, ezt már a rendelkezés tartalma alapján is kizártnak tartom.

32. Mint ahogyan azt a beavatkozó felek — akiknek megállapításaival egyetértek — kifejtették, csupán a rendelet 3. cikke (8) bekezdésének második albekezdése biztosítja a küldő ország illetékes hatóságának azt a jogot, hogy megtagadja a bejelentés tovább-

bítását, így ez a lehetőség csak abban az esetben áll fenn, ha a kísérő dokumentum alapján ártalmatlanításra szánt hulladék szállítására vonatkozik a bejelentés. Azonban ez a lehetőség csak a rendelet 4. cikkének (3) bekezdésében felsorolt és az indítvány 13. pontjában kifejtett indokok alapján áll fenn. Még pontosabban: a rendelet 4. cikke (3) bekezdésének b) és c) pontjában meghatározott indokokról van szó, amelyek alapján a tagállamok kifogással élhetnek a tervezett szállítmányok ellen.³⁴ Véleményem szerint egyik fenti indok sem fedi a tevékenység téves minősítésének esetét.³⁵ Ezenkívül a Bíróság úgy foglalt állást, hogy a tagállamok számára az ártalmatlanításra szánt hulladék szállítása elleni kifogás emelésére lehetőséget adó indokoknak ez a felsorolása kimerítő³⁶, így nem lehet olyan kiterjesztő értelmezés tárgya, amely alapján a tevékenység téves minősítésének esetét is magában foglalná, mivel ez az indok nem szerepel kifejezetten a rendeletben. Ezt az állásfoglalást erősíti a rendeletnek a Bíróság által a hivatkozott ASA-ítéletben adott értelmezése is. Ebből az ítéletből ténylegesen az következik, hogy az illetékes hatóságoknak azon kötelessége, hogy ellenőrizzék, hogy a bejelentett tevékenység ténylegesen megfelel-e a rendeletben foglaltaknak, nem a rendeletnek a tagállamok számára a hullá-

34 — A 4. cikk (3) bekezdésének a) pontja azokat az eseteket határozza meg, amikor a tagállamok olyan intézkedéseket foganatosíthatnak, amelyekkel általában vagy részben tiltják a hulladékszállítást, vagy rendszeresen kifogást emelnek ellene (lásd a fent idézett DaimlerChrysler-ítélet 51. pontját).

35 — Tehát ami a 4. cikk (3) bekezdésének b) pontját illeti, ez csak három esetben teszi lehetővé a kifogásemelését: annak érdekében, hogy közösségi és nemzeti szinten is teljesüljön az önellátás elve; olyan esetekben, amikor a létesítménynek egy közelebbi forrásból származó hulladékot kell ártalmatlanítani, és az illetékes hatóság elsőbbséget ad az ilyen hulladéknak; valamint annak biztosítására, hogy a szállítmányok összhangban legyenek a hulladékgazdálkodási tervekkel. Ami ugyanezen bekezdés c) pontjának rendelkezését illeti, ez a kifogáselés következő három lehetséges indokáról rendelkezik: a szállítmány nem felel meg a környezetvédelemre, a közrendre, közbiztonságra vagy az egészségvédelemre vonatkozó nemzeti rendelkezéseknek; a bejelentőt illegális szállításban korábban már bűnösnek találták; illetve a szállítmány ellentétben áll az érintett tagállam vagy tagállamok által megkötött nemzetközi egyezményekkel eredő kötelezettségekkel.

36 — Lásd a fent hivatkozott DaimlerChrysler-ítélet 50. pontját.

dékszállítás ellen nyitva álló kifogási okokat felsoroló speciális rendelkezéseiből, azaz, a rendelet 4. cikkének (3) bekezdéséből és 7. cikkének (4) bekezdéséből ered, hanem a rendelet rendszeréből.³⁷ Más szavakkal: a téves minősítés mint kifogási ok elkülönül a rendelet 4. cikkének (3) bekezdésében és 7. cikkének (4) bekezdésében felsorolt kifogási okoktól.³⁸

33. A fenti elemzésből a következő megállapítások vonhatók le. Egyrészt: kizárólag az ártalmatlanításra szánt hulladék szállítására vonatkozó bejelentés esetén van joga a küldő ország illetékes hatóságának — a rendelet 3. cikkének (8) bekezdése szerinti speciális eljárás keretében — visszautasítani a bejelentés továbbítását. Másrészt: ezt a visszautasítást csak a rendelet 4. cikkének (3) bekezdésében taxatív módon felsorolt indokok egyikére lehet alapozni, amely viszont nem tartalmazza azt az esetet, amikor a küldő ország illetékes hatósága úgy véli, hogy a bejelentő tévesen minősítette a tevékenységet. Ebből arra következtethetünk, hogy a küldő ország illetékes hatóságának nem áll jogában visszautasítani a

bejelentés továbbítását abban az esetben, ha úgy véli, hogy a szóban forgó tevékenység minősítése téves. Olyan esetben, amikor a bejelentő ártalmatlanításnak minősítette a tevékenységet, az ilyen visszautasítás messzebbre vezetne, mint amit a közösségi jogalkotó a rendelet 3. cikke (8) bekezdésének második albekezdésében és a rendelet 4. cikkének (3) bekezdésében előírt. Ha a szállítást, ahogy jelen esetben is, hasznosítási tevékenységnek minősítették, az ilyen visszautasításnak szintén nem lenne semmilyen jogalapja, és oda vezetne, hogy a fent említett rendelkezéseket részben megfosztaná a hatékony érvényesüléstől, mivel hasznosítási célú hulladékok szállítása esetén megnyitná a lehetőséget a visszautasításra, míg a rendelkezések együttes alkalmazása pontosan oda vezet, hogy az eljárás keretében, amely szigorúbb, megtiltánák az ártalmatlanítási célú szállítást.

34. A rendelet 3. cikke (8) bekezdésének és 6. cikke (8) bekezdésének tartalma alapján, amely megalapozza a küldő ország illetékes hatóságának azon hatáskörét, hogy a bejelentő helyett ő maga továbbítsa a bejelentést az illetékes hatóságoknak és a címzettnek, véleményünk szerint kizárható, hogy a hatóság a bejelentő általi téves minősítésre alapozva hivatalból átminősítse a szállítást, vagy visszautasíthassa a bejelentés továbbítását. Adott esetben a küldő ország illetékes hatósága ugyanolyan feltételekkel köteles a szóban forgó szállítást visszautasítani, mint amelyekkel akkor élhetne, ha a bejelentő maga továbbítaná a kísérő dokumentumot, vagyis — ahogyan azt a fent említett ASA-

37 — Lásd a fent hivatkozott ASA-ítélet 40. és 47. pontját. Lásd még a C-307/00- C-311/00. sz., Oliehandel Koeweit és társai ügyben 2003. február 27-én hozott végzés (FBHT 2003. I-1821. o.) 112. pontját. A fent hivatkozott ASA-ítéletben a Bíróság kimondta, hogy ez a kötelezettség, amely minden illetékes hatóságot terhel, elsősorban a rendelet 26. cikkéből ered, amely előírja a tagállamoknak, hogy tiltsák és szankcionálják az illegális szállítást, valamint ugyanezen rendelet 30. cikkének (1) bekezdéséből, amely azt az általános kötelezettséget röjí a tagállamokra, hogy tegyék meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a hulladékok szállítása a rendelet rendelkezéseivel összhangban történjék.

38 — Időrendben a téves minősítésre előbb kell hivatkozni, mint a rendelet 4. cikkének (3) bekezdésében és 7. cikkének (4) bekezdésében meghatározott indokokra. Az illetékes hatóság csak akkor emelhet kifogást az előbbi cikkekre alapozva, miután megállapította, hogy a tevékenységet helyesen minősítették.

ítéletben a Bíróság már megfogalmazta —, a kísérő dokumentum szerint ártalmatlanításra szánt hulladék szállítása esetén a rendelet 4. cikkében, hasznosításra szánt hulladék esetén pedig a rendelet 7. cikkében e célból meghatározott határidőn belül emelt kifogással. Véleményem szerint mindezt megerősíti a rendelet rendszerének vizsgálata.

35. Ahogyan azt már korábban jeleztem, a rendelet rendszerében a bejelentő tölti ki a kísérő dokumentumot, amelyet majd el kell juttatni az összes illetékes hatóságnak és a címzettnek. Szintén a bejelentő dolga, hogy a címmel szerződést kössön, akár a hulladék ártalmatlanítására, akár hasznosítására vonatkozóan. Így tehát — logikusan — neki kell minősítenie a tervezett tevékenységet, már csak azért is, mert azt a bejelentő és a címzett közötti szerződés tartalma határozza meg. Láthattuk azt is, hogy a rendeltetési ország illetékes hatósága köteles három munkanapon belül átvételi elismervényt küldeni, és hogy az átvételi elismervény többi hatóságnak történő megküldésétől kell számítani az utóbbi hatóságok számára nyitva álló határidőt arra, hogy döntsenek a szállítmány — feltételekhez kötött vagy feltétel nélküli — engedélyezéséről vagy elutasításáról, illetve további tájékoztatás kéréséről. Láthattuk azt is, hogy a rendelet 4. cikke (2) bekezdésének b) pontját alkalmazva a küldő ország illetékes hatóságai az ártalmatlanításra szánt hulladék szállítása ellen a bejelentésre vonatkozó elismervénynek a rendeltetési ország illetékes hatóságai által

történő elküldésétől számítva 20 napon belül emelhetnek kifogást. A rendelet 7. cikkének (2) bekezdése alapján pedig a küldő ország illetékes hatóságának az elismervény elküldésétől számítva 30 nap áll a rendelkezésére, hogy kifogást emeljen a hasznosítási célú hulladékszállítás ellen.

36. A rendszer megfelelő működése véleményem szerint megköveteli tehát, hogy a bejelentést — bárhogyan minősítette is a tevékenységet a bejelentő — valóban megküldjék az érintett illetékes hatóságoknak, egyrészt azért, hogy a rendeletben meghatározott határidők számítása megkezdődhessen, másrészt hogy mindezen hatóságok mérlegelhessék az érintett tevékenység engedélyezését, és különösen, hogy megítélhessék a minősítést. Ha a küldő ország illetékes hatóságának elismernénk azt a jogát, hogy hivatalból átminősítheti a tevékenységet, vagy visszautasíthatja a bejelentés továbbítását, ez a bejelentőt megfosztaná attól a rendeletben biztosított jogától, hogy a megadott rövid határidőn belül megismerhesse az illetékes hatóságok álláspontját a szállítási tevékenységgel kapcsolatban.³⁹ A rendeltetési és tranzitország illetékes hatóságait is

39 — Lásd a fent hivatkozott DaimlerChrysler-ítélet 70. pontját. Azt a szándékot, amely a rendeletben is megnyilvánul, hogy a bejelentő számíthasson az illetékes hatóságokat kötő határidőkre, a rendelet elfogadását megelőző előkészítő munkák során részletesen kifejtette a Gazdasági és Szociális Bizottság (Az Európai Közösségen belüli, az oda irányuló és az onnan kifelé történő hulladékszállítás feltüyeletéről és ellenőrzéséről szóló, 259/93/EGK tanácsrendelet-tervezetről készült vélemény [91/C 269/03] [HL 1991. C 269., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 176. o.] 2.3.2. pontja).

megfosztaná a rendelet által számukra biztosított — a kilencedik preambulumbekkezdésben is megfogalmazott — azon joguktól, hogy kellően tájékozódjanak a tervezett tevékenységről, és a küldő ország illetékes hatóságának a minősítésre vonatkozó értékelésétől független, saját kifogással élhessenek.⁴⁰

37. Bizonyos, hogy az ilyen bejelentés azzal a kockázattal járna, hogy ugyanazt a tevékenységet a különböző illetékes hatóságok eltérően minősítik. Mégis, ahogyan azt a Bíróság a fent idézett ASA-ítéletben is kimondta, ez a kockázat a rendelet által bevezetett rendszer velejárója.⁴¹ Sőt, ahogyan azt a felperes a tárgyaláson világosan kifejtette, ez a bejelentő érdekében is állhat az olyan esetekben — mint amilyen például a jelen eset is — amikor a küldő ország illetékes hatósága a tevékenység minősítését illetően a bejelentőtől eltérő álláspontot képvisel. Ilyen esetben a bejelentőnek jelentős érdeke fűződik ahhoz, hogy megismerje a többi illetékes hatóságnak a tevékenységgel kapcsolatos álláspontját. Így jelen esetben a Siomab bizonyosan jobban képviselhette volna érdekeit a tevékenység minősítésével kapcsolatos vitában az IBGE-vel szemben, ha a rendeltetési ország hatósága maga is állást foglalhat a minősítés kérdésében. Ha ugyanis a rendeltetési ország hatóságának az IBGE-vel egyetértésben az lett volna az álláspontja,

hogy a szóban forgó tevékenység ártalmatlanítási célúnak minősül, és mint ilyen a teutschenthaliban bányában nem megengedett, a Siomab lemondhatott volna a szállításról, és így megspórolhatta volna a bíróság előtti eljárás költségét. Ellentétes esetben, vagyis ha a rendeltetési ország hatósága — az IBGE álláspontjával szemben — úgy ítélte volna meg, hogy a per tárgyát képező tevékenységet a bejelentő jogosan minősítette hasznosítási tevékenységnek, erre a tényre a Siomab hivatkozhatott volna a belga bíróság előtt, mivel az „ártalmatlanítás” és a „hasznosítás” a közösségi jog fogalmai, ezért nem lehet őket tagállamonként eltérően értelmezni.⁴² Így tehát a rendelet rendszerében rejlő kockázat, miszerint ugyanazon tevékenységet eltérően minősítik, a bejelentő és az illetékes hatóság között kialakuló vitában a bejelentő számára biztosít előnyt. Ahogyan azt a Bizottság — véleményem szerint jogosan — kifejtette, a rendelet rendszere az illetékes hatóságok, valamint a bejelentő közötti párbeszédet igényli a tervezett tevékenység minősítésével kapcsolatban, mégpedig a rendeletben előírt határidőkön belül.

38. Ez a megoldás nem csorbítja a küldő ország illetékes hatóságának azon jogát, hogy ellenőrizze a szóban forgó tevékenység minősítését, és kifogással éljen a teljesítés ellen, amennyiben úgy ítéli meg, hogy a minősítés téves. Így amikor — ahogy jelen

40 — Lásd e tekintetben a fent hivatkozott Oliehandel Koeweit és társai ügyben hozott végzés 102. pontját.

41 — Lásd a fent hivatkozott ASA-ítélet 44. pontját.

42 — Lásd e tekintetben a C-228/00. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2003. február 13-án hozott ítélet (EBHT 2003., I-1439. o.) 36. pontját.

esetben is — a tevékenységet hasznosítási tevékenységnek minősítették, a rendelet 8. cikkéből következően a szállítást nem lehet megkezdeni, ha a hatóság a rendelet 7. cikkének (2) bekezdésében meghatározott határidőn belül kifogással élt. Ugyanez a következmény akkor is, ha a tevékenységet ártalmatlanítási tevékenységnek minősítették, mivel a rendelet 4. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében a rendeltetési ország illetékes hatóságának az elismervény elküldésétől számítva 30 nap áll rendelkezésére, hogy döntsön a szállítás engedélyezéséről, és csak akkor adhat engedélyt, ha a többi illetékes hatóságnak nincs kifogása.

a tevékenység minősítése téves, kifogással kell élnie. Ami az ilyen kifogás formai követelményeit illeti, úgy vélem, hogy a rendelet 4. cikke (2) bekezdésének b) pontját, valamint a 7. cikke (2) bekezdésének első albekezdését kell alkalmazni, amelyek alapján „a kifogásokról írásban tájékoztatják a bejelentőt, másolattal pedig a többi érintett illetékes hatóságot”. Azt a kérdést illetően, amelyre a kérdést előterjesztő bíróság is választ vár, hogy a bejelentés továbbításával egyidejűleg, vagy utólag lehet-e kifogást emelni, számomra úgy tűnik, hogy mindkét megoldás elfogadható. Véleményem szerint az a fontos, hogy a küldő ország illetékes hatóságának, amennyiben ártalmatlanításra szánt hulladék szállításáról van szó, a rendelet 4. cikke (2) bekezdésének b) pontjában, amennyiben pedig hasznosításra szánt hulladék szállításáról van szó, a rendelet 7. cikkének (2) bekezdésében megszabott határidőn belül kell kifogást emelnie.

39. Mindezen tényezőket tekintve, hajlok arra a megállapításra, hogy a rendelet 3. cikkének (8) bekezdése és 6. cikkének (8) bekezdése egyértelműen olyan hatáskört ad a küldő ország illetékes hatóságának, amelynek értelmében a hatóság köteles a bejelentést olyan minősítéssel továbbítani a többi illetékes hatóságnak és a címzettnek, ahogy azt a bejelentő benyújtotta.⁴³ Amennyiben a küldő ország illetékes hatósága úgy véli, hogy

40. Így tehát azt javasolom a bíróságnak, hogy a Cour d'appel de Bruxelles kérdésére azt a választ adja, miszerint a rendeletet úgy kell értelmezni, hogy abban az esetben, ha valamely tagállam a rendelet 3. cikkének (8) bekezdésében, illetve a 6. cikkének (8) bekezdésében meghatározott eljáráshoz folyamodik, amely alapján a kísérő dokumentumot a küldő ország illetékes hatósága továbbítja, ez a hatóság, amennyiben úgy véli, hogy a minősítés téves, nem utasíthatja vissza a bejelentés továbbítását a téves minősítésre hivatkozva, és nem hívhatja fel a

43 — Osztom a Bizottság azon álláspontját, hogy ez az értékelés nem mehet el addig, hogy megítélta a küldő ország illetékes hatóságának, hogy a gondos ügyintézés kívánalmainak megfelelően visszaküldje a bejelentőnek az olyan formai hibában szenvedő kísérő dokumentumot, amely lehetetlenné teszi, hogy azt a többi illetékes hatóság is megvizsgálja, mint például az aláírás vagy bizonyos kötelező fordulatok feltüntetésének hiánya. Mellesleg sem a rendelet 3. cikkének (8) bekezdése, sem 6. cikkének (8) bekezdése, sem bármely más rendelkezése nem határozza meg azt a határidőt, amelyen belül a küldő ország illetékes hatósága köteles a továbbításra. A rendelet által felállított rendszert szemlélve hajlok arra a megállapításra, hogy a fenti hatóságnak ezt a kísérő dokumentum kézhezvételétől számítva rövid határidőn belül kell megtennie, és semmiképpen nem lépheti túl a rendeltetési ország illetékes hatósága számára a rendelet 4. cikke (2) bekezdésének a) pontjában, valamint 7. cikkének (2) bekezdésében a tervezett szállításra vonatkozó álláspontja közlésére előírt határidőt.

bejelentőt újabb kísérő dokumentum benyújtására, és nem is minősítheti át hivatalból a tevékenységet a bejelentés továbbítása előtt. A hatóságnak továbbítania kell a bejelentést, majd a téves minősítésre hivatkozva indokolt kifogást kell emelnie. Amennyiben ártalmatlanításra szánt hulladék szállításáról van szó,

a rendelet 4. cikke (2) bekezdésének b) pontjában, amennyiben pedig hasznosítási célú hulladékszállításról van szó, a rendelet 7. cikkének (2) bekezdésében megszabott határidőn belül, írásban kell tájékoztatnia a bejelentőt a kifogásról, másolatot küldve a többi érintett illetékes hatóságnak.

VI — Véglökvetkeztetések

41. A fenti megállapításokat alapján azt javasoljuk a Bíróságnak, hogy a következöképpen válaszoljon a Cour d'appel de Bruxelles előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésére:

„Az Európai Közösségen belüli, az oda irányuló és az onnan kifelé történő hulladékszállítás felügyeletéről és ellenőrzéséről szóló, 1993. február 1-jei 259/93/EGK tanácsi rendeletet úgy kell értelmezni, hogy amikor valamely tagállam a 259/93/EGK rendelet 3. cikkének (8) bekezdésében, illetve a 6. cikkének (8) bekezdésében meghatározott eljáráshoz folyamodik, amely alapján a kísérő dokumentumot a küldő ország illetékes hatósága továbbítja, ez a hatóság, amennyiben úgy véli, hogy a minősítés téves, nem utasíthatja vissza a bejelentés továbbítását a téves minősítésre hivatkozva, és a bejelentőt újabb kísérő dokumentum benyújtására felszólítja, és nem is minősítheti át hivatalból a tevékenységet a bejelentés továbbítása előtt. A hatóságnak továbbítania kell a bejelentést, majd a téves minősítés miatt indokolt kifogást kell emelnie. Amennyiben ártalmatlanításra szánt hulladék szállításáról van szó a rendelet 4. cikke (2) bekezdésének b) pontjában, amennyiben pedig hasznosításra szánt hulladék szállításáról van szó, a rendelet 7. cikkének (2) bekezdésében megszabott határidőn belül, írásban kell tájékoztatnia a bejelentőt a kifogásról, másolatot küldve a többi érintett illetékes hatóságnak.”